

EUROPESE COMMISSIE
DIRECTORAAT-GENERAAL
REGIONAAL BELEID

State of the European Cities

Syntheserapport

State of the Europe an Cities

Syntheserapport

In juni 2005 heeft het directoraat-generaal Regionaal beleid van de Europese Commissie een aanbesteding uitgeschreven voor de analyse van de gegevens uit de Europese stedenaudit. Naar aanleiding van deze aanbesteding is een succesvol voorstel opgesteld door ECOTEC Research and Consulting Ltd, in samenwerking met NordRegio en Eurofutures. Een jaar werken resulteerde onder andere in het rapport *State of the European Cities* en enkele andere producten. Deze werden begin 2007 afgerond. Dit syntheserapport is een samenvatting van het rapport *State of the European Cities*.

De Europese stedenaudit, waarop dit syntheserapport en het volledige rapport zijn gebaseerd, is uitgevoerd door het directoraat-generaal Regionaal beleid en het bureau voor de statistiek (Eurostat) van de Europese Commissie, in vervolg op een proefproject in 1998. Het wordt voortgezet door de nationale bureaus voor de statistiek onder auspiciën van Eurostat. Het voorziet in een schat aan gegevens op een reeks van terreinen: demografie, sociale aspecten, economische omstandigheden, onderwijs en opleiding, burgerparticipatie, milieu, vervoer en cultuur.

De onderhavige analyse is gericht op enkele van deze gegevens. Ze is gebaseerd op de laatst afgeronde gegevensverzameling waarbij 258 Europese steden waren betrokken. In de toekomst zullen andere analyses worden uitgevoerd, die gebaseerd zullen zijn op de stedelijke statistische gegevens die momenteel worden verzameld over meer dan 300 steden in de 27 EU-landen, Noorwegen en Zwitserland.

Het rapport *State of the European Cities* is een eerste grondige analyse van de gegevensverzameling van de Europese stedenaudit.

De bevindingen en aanbevelingen in dit syntheserapport en in het volledige rapport zijn die van de auteurs van het onderzoeksbureau en vertegenwoordigen niet de mening van de Europese Commissie.

Syntheserapport

Inleiding

Dit rapport *State of the European Cities* is gebaseerd op de stedenaudit, waarmee voor het eerst 258 steden in de EU kunnen worden vergeleken. Na afronding van het proefproject van de stedenaudit in 1999 heeft de Europese Commissie besloten om hieraan een vervolg te geven door in 2002 een grootschalige gegevensverzameling op touw te zetten¹. De stedenaudit werd gezamenlijk gecoördineerd door het Directoraat-generaal Regionaal Beleid van de Europese Commissie en Eurostat, het Europese bureau voor de statistiek, met medewerking van de nationale bureaus voor de statistiek en de lokale overheden in alle EU-lidstaten en de toenmalige kandidaat-lidstaten. De stedenaudit verzamelde gegevens over 258 steden in de 27 huidige lidstaten van de EU. De resulterende gegevensverzameling maakt objectieve vergelijkingen mogelijk tussen de betreffende steden in Europa op de terreinen van demografie, sociale aspecten, economische omstandigheden, onderwijs, burgerparticipatie, milieu, vervoer en cultuur.

In het onderhavige rapport is geacht om de omvangrijke collectie gegevens te gebruiken die voor de stedenaudit is verzameld². Het rapport gaat in op de belangrijkste elementen in de hoofdstukken over veranderingen in de bevolking, concurrentiekracht van de steden, de levensomstandigheden en de administratieve bevoegdheden van de steden. De gegevens hebben betrekking op vaste momenten in de tijd, namelijk 1991, 1996 en 2001. Onder auspiciën van de Europese Commissie worden de gegevens voor de jaren 2004-2005 momenteel geactualiseerd, waarbij tevens gegevens over nieuwe steden worden toegevoegd en een grote hoeveelheid aanvullende informatie over trends in de stedelijke ontwikkeling in de Europese Unie zal worden opgenomen.

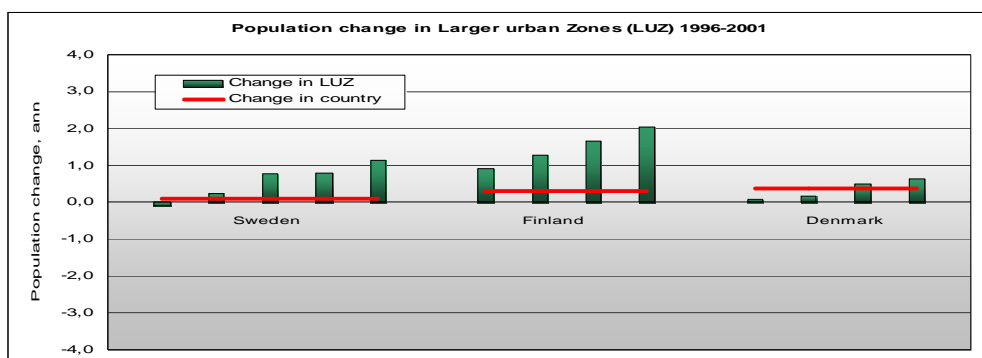
1 Daarbij heeft het consortium veel te danken aan de gedachtewisselingen met een Wetenschappelijke Stuurgroep. De leden van deze stuurgroep waren: Prof. G. Gorzelak (Universiteit van Warschau, Polen), Prof. J.G Lambooy (Emeritus Hoogleraar, Universiteit van Utrecht, Nederland), Prof. M. Parkinson (John Moores Universiteit, Liverpool, VK) en Mr. M. Pezzini (OESO, Parijs).

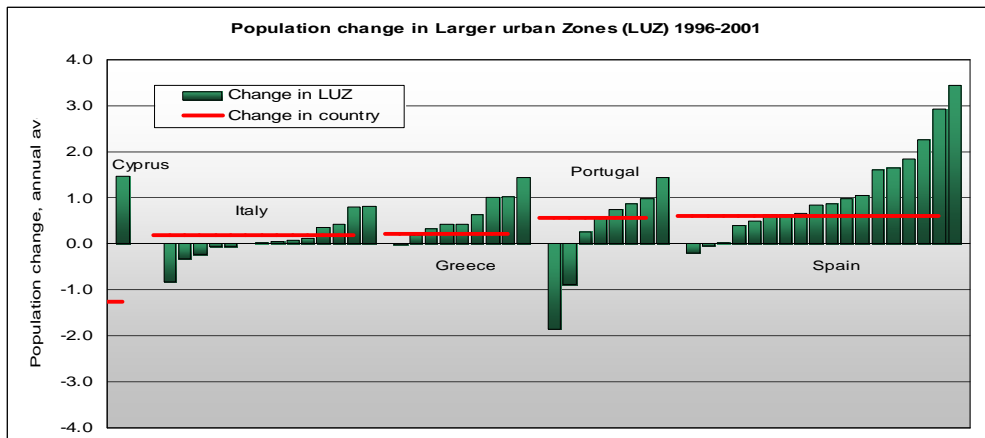
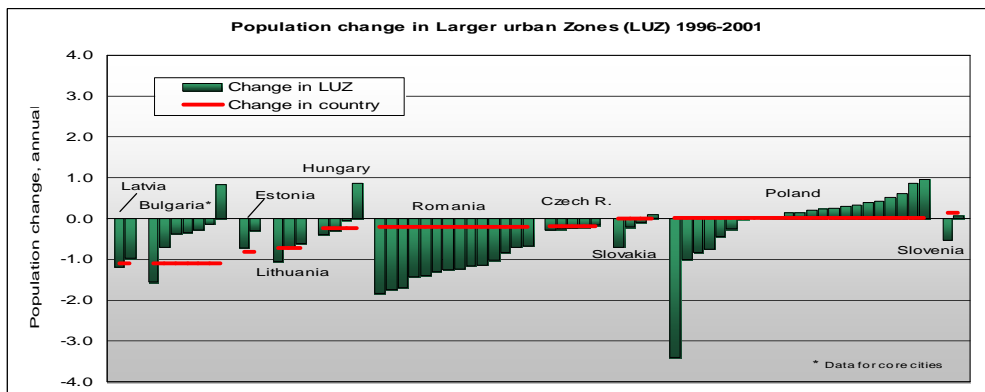
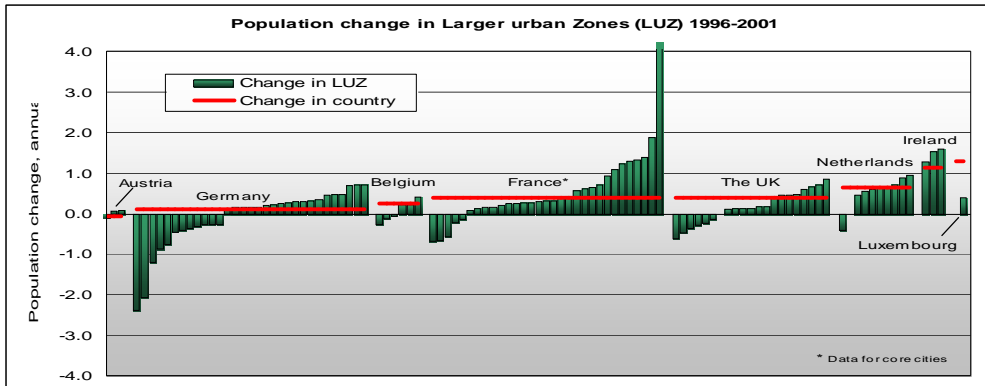
2 Zie ook werkdocument (2004) van DG REGIO van de Europese Commissie "Cities and the Lisbon Agenda: Assessing the Performance of Cities, blz. 16. Zie <http://www.urbanaudit.org/Cities%20and%20the%20lisbon%20agenda.pdf>.

A. Bevolkingsgroei of stilstand?

In de periode 1996-2001 groeide een derde van de steden met 0,2% per jaar, een derde deel bleef stabiel (bevolkingschommeling tussen -0,2 en 0,2%) en een derde deel maakte een aanzienlijke bevolkingsdaling mee. De sterkste bevolkingsgroei werd waargenomen in Spanje, waar enkele stedelijke gebieden gemiddelde jaarlijkse toename n van 2% of meer kenden. Steden in Ierland, Finland en Griekenland beleefden ook enkele van de hoogste bevolkingstoename n in de EU. Daarentegen zagen vele stedelijke gebieden in Midden- en Oost-Europa een algemene bevolkingsdaling in dezelfde periode. In vrijwel alle steden groeien de buitenwijken en als ze al dalen in inwonertal dan toch meestal minder dan de stadskern.

1. Over het algemeen groeide de bevolking in de deelnemende steden in de *Noord-Europese landen* aanzienlijk sneller dan de landelijke bevolking. De grootste verschillen waren te zien in Finland, waar de bevolkingsgroei in de deelnemende steden de landelijke bevolkingsstijging met gemiddeld 1 à 2 procentpunten per jaar overschrijdt. De op dienstverlening gebaseerde sterke groei van de Finse economie tussen 1996 en 2001 was een belangrijke bepalende factor in deze tendens.
2. De bevolkingstrends in West-Europa zijn complex en gevarieerd. In de meeste landen in dit deel van Europa vallen bevolkingsgroei, -stilstand en -daling alle drie samen met het landelijke stedelijke patroon. Tussen 1996 en 2001 was de bevolkingsgroei het sterkst in de deelnemende steden in Ierland, groeide een aantal stadskernen in het Verenigd Koninkrijk eveneens snel, maar zagen andere steden een eerdere tendens van bevolkingsdaling tot stilstand komen. De bevolkingsontwikkeling was over het algemeen ook positief in de Nederlandse deelnemende steden, terwijl in België, een ander sterk verstedelijkt land, de stedelijke gebieden zowel groei als stagnatie beleefden. Een soortgelijk gemengd beeld is te zien in Frankrijk en in Duitsland met zijn stedelijke centra in voormalig Oost-Duitsland, die in veel gevallen een aanzienlijk aandeel van hun bevolking verliezen.

3. De veranderende economische en sociale context in *Midden- en Oost-Europa* heeft een sterke invloed gehad op de stedelijke demografische ontwikkelingen. De bevolkingsafname in deze regio bleef niet beperkt tot kleine re steden, maar deed zich ook voor in hoofdsteden – in veel gevallen ondanks sterke economische groeicijfers. Deze trend is vooral toe te schrijven aan de stagnatie van de natuurlijke bevolkingsgroei. In veel steden was er duidelijk een aanzienlijke daling van de bevolking in de productieve leeftijd en jonger (jonger dan 45 jaar) en een toename van de oudere bevolking (65+). Inwoners verlieten de stadskern op relatief grote schaal ten gunste van de buitenwijken.
4. In de tweede helft van de jaren negentig groeiden veel deelnemende steden in *Zuid-Europa* sterk. Vooral Spaanse steden hadden een sterke bevolkingsgroei, met cijfers ver boven het gemiddelde van Spanje . Deze toenames worden zowel door immigratie

als door natuurlijke aanwas veroorzaakt. Ook Portugese steden beleefden hoge immigratieniveaus, vooral vanuit Portugeessprekend Afrika, Brazilië en Oost-Europa. Een onmiskenbaar afwijkend beeld komt naar voren voor Italië, waar tussen 1996 en 2001 bevolkingsstilstand het dominante demografische kenmerk was in de deelnemende steden.

5. *Steden worden beïnvloed door de algemene demografische context.* Over het algemeen neigt de bevolking van de deelnemende steden ertoe sneller te groeien wanneer de stad in kwestie in een snelgroeiende regio ligt. Het is dus moeilijker voor kleinere steden om hun bevolking te laten groeien (door immigratie of natuurlijke aanwas) in perifere gebieden met een dalende bevolking dan voor even grote steden die in dynamische kernregio's liggen waar het algemene attractieniveau laag is.
6. *Er is samenhang tussen de leeftijdsopbouw en de demografische groeicijfers in de steden.* Terwijl in heel Europa de bevolking verouderd, geven de data uit de stedenaudit aan dat het meestal de steden met de snelst groeiende bevolking zijn die het laagste aandeel oudere mensen en - in samenhang daarmee - het hoogste aandeel kinderen en jonge mensen hebben. Voorbeelden van snelgroeiende steden met een jonge bevolking zijn Londen, Dublin en Madrid. In Midden- en Oost-Europa is er in de deelnemende steden echter geen direct verband tussen de bevolkingsgroei en de leeftijdsopbouw. Bovendien is vooral in de steden rond de Middellandse Zee de bevolkingsgroei hand in hand gegaan met veroudering, als gevolg van de toestroom van oudere inwoners (gepensioneerde 'zonaanbidders').
7. *Migratie speelt een belangrijke rol.* Over het algemeen hebben deelnemende steden hogere niveaus van binnenlandse migratie dan kleinere steden en een substantieel deel van de migranten valt in de jongere leeftijdsgroepen (jonger dan 40). Verder trekken kleinere steden nieuwe stedelingen aan uit de nabije omgeving (de omgevende regio), terwijl grotere steden meer 'trekkracht' hebben, en migranten van verder weg aantrekken. Toch varieert het patroon van de binnenlandse migratie in de periode die de stedenaudit bestrijkt aanzienlijk binnen Europa, met steden in Midden- en Oost-Europa en Italië en kleinere steden op het Iberisch Schiereiland die relatief weinig nieuwe inwoners van elders aantrekken. De internationale migranten zijn - in tegenstelling hiermee - in hoge mate geconcentreerd in bepaalde steden (in het bijzonder in Spanje, Italië en Nederland³). Het grootste aantal inwoners uit andere EU-steden is te vinden in deelnemende steden in West-Europa, in Duitsland, de Noord-Europese landen en Ierland.

³ Zie ook werkdocument (2004) van DG REGIO van de Europese Commissie "Cities and the Lisbon Agenda: Assessing the Performance of Cities, blz. 16. Zie <http://www.urbanaudit.org/Cities%20and%20the%20lisbon%20agenda.pdf>.

B. Hoeveel dragen steden bij aan concurrentie kracht, groei en banen?

8. *Steden zijn de onbetwistbare motoren van de economische groei* in heel Europa. In praktisch alle Europese landen zijn de stedelijke gebieden de voornaamste producenten van kennis en innovatie – het middelpunt van een globaliserende wereldeconomie. Grotere steden dragen over het algemeen meer bij aan de economie, maar dat geldt niet voor alle steden. Voor steden met meer dan 1 miljoen inwoners ligt het BBP 25% hoger dan in de EU als geheel en 40% hoger dan het nationaal gemiddelde. Over het algemeen neemt de bijdrage van steden aan het BBP af naarmate hun omvang toeneemt. Kleinere steden (tot 100 000 inwoners) blijven vaak achter bij het landelijke niveau, maar laten wel een gemiddelde economische groei zien.
9. *Alle Europese steden worstelen met een werkgelegenheidsparadox*. De concentratie van banen in de steden is nog groter dan die van inwoners, veel van Europa's belangrijkste werkgelegenheidscentra liggen in steden en de grootste steden zijn daadwerkelijk een stuwende kracht achter de economie. Evenals in andere delen van de wereld vertaalt de verkregen welvaart zich niet noodzakelijk erwijs in een hogere participatiegraad van de inwoners van de steden. Slechts 28% van de stadskernen die deelnamen aan de stedenaudit, heeft werkgelegenheidscijfers die hoger liggen dan hun landelijke gemiddelden (wat overeenkomt met 33% van alle stedelingen uit de stedenaudit). Slechts 10% van de deelnemende steden heeft een werkgelegenheidscijfer van 70% – de Lissabondoelstelling die de EU zich heeft gesteld voor 2010. De participatiegraad is bijzonder laag (minder dan 50%) in veel Poolse, Belgische en Zuid-Italiaanse steden. Een speciale uitdaging vormen concentraties van gelijksoortige achterstandsgroepen in bepaalde wijken die leidt tot een verstoord evenwicht tussen het aanbod van vaardigheden en de benodigde vaardigheden in een economie die steeds meer op kennis is gebaseerd⁴. Over het algemeen worden de werkgelegenheidscijfers sterk beïnvloed door de deelname van vrouwen. In de deelnemende steden blijkt de arbeidsdeelname van vrouwen eerder aanvullend dan vervangend voor de traditioneel hogere participatieniveaus van mannen. Vrouwen dragen aanzienlijk bij aan de hoge werkgelegenheidsniveaus in Noord-, Midden- en Oost-Europa, dit in tegenstelling tot de situatie in een groot deel van Zuid-Europa.
10. *Stedelijke economieën veranderen snel in diensteneconomieën*. De dienstensector is

⁴ Zie ook werkdocument (2004) van DG REGIO van de Europese Commissie "Cities and the Lisbon Agenda: Assessing the Performance of Cities, blz. 16. Zie <http://www.urbanaudit.org/Cities%20and%20the%20lisbon%20agenda.pdf>.

verreweg de belangrijkste bron van werkgelegenheid in de Europese steden. In Midden- en Oost-Europese steden is de dienstensector nog niet zo overheersend, maar veel steden halen hun tegenhangers elders in Europa in. In totaal heeft de groei van de dienstensector in Midden- en Oost-Europese steden sneller plaatsgevonden dan waar dan ook – een afspiegeling van de ingrijpende structurele veranderingen en het economische overgangsproces van de laatste tien jaar. In West-Europese steden is de dienstensector veruit de meest ontwikkelde werkgelegenheidsbron. Van de vijf grootste stedelijke arbeidsmarkten in de EU-27 (Londen, Parijs, Berlijn, Madrid en Rome) is de dienstensector goed voor 80 à 90% van alle banen.

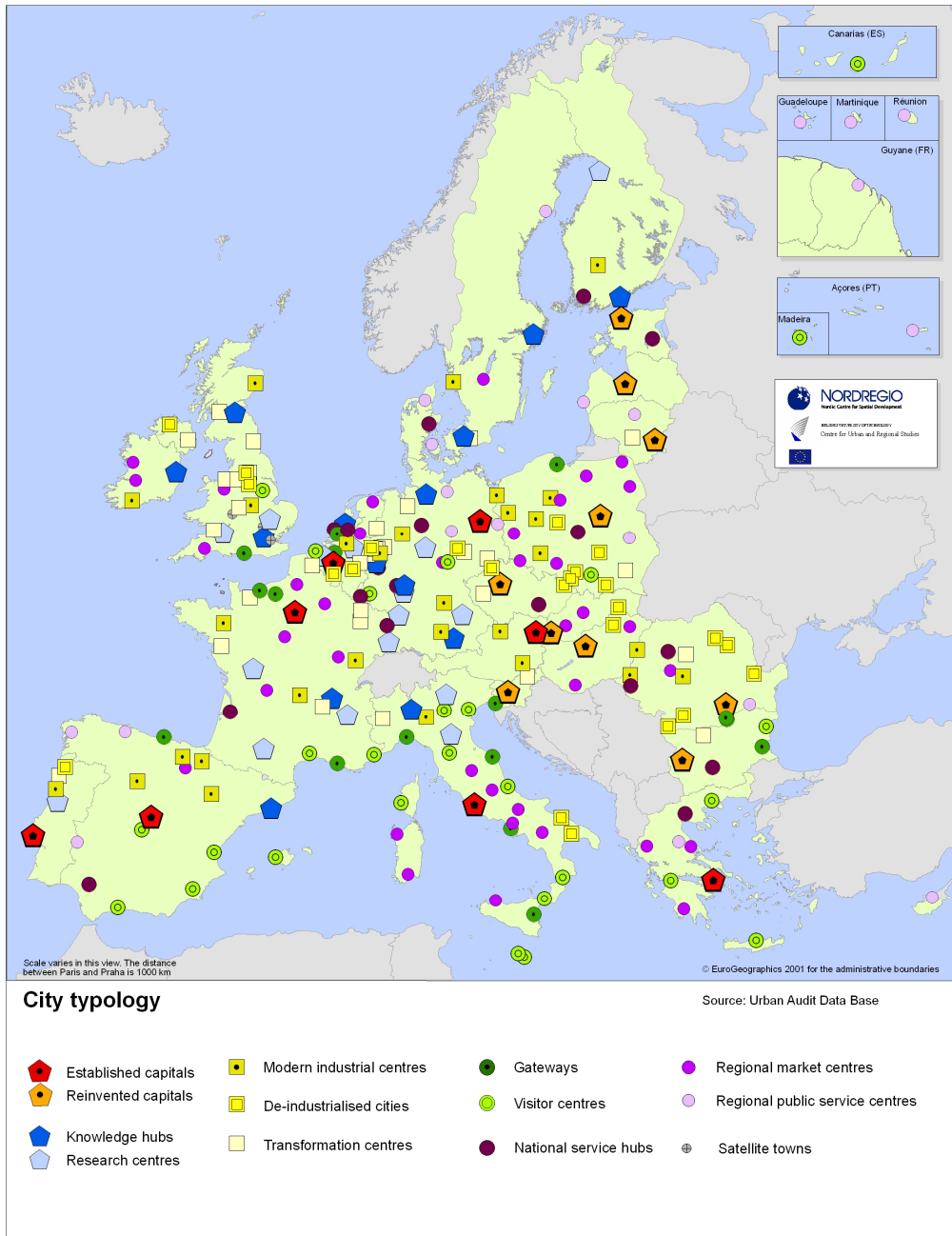
11. Als we een ruimere maat nemen als basis voor het economische concurrentievermogen, *dan vinden we de sterkste spelers van Europa vooral in het noorden en het midden van de Unie*. In overeenstemming met onze zo genoemde Lissabonbenchmark (gebaseerd op de structurele indicatoren die van toepassing zijn op het stadsniveau⁵), bevinden veel van Europa's sterke spelers zich in Denemarken, Zweden, Finland, Nederland en de westelijke delen van Duitsland. Hoge scores zijn ook te vinden in grote steden in Frankrijk, Zuid-Engeland, het oostelijk deel van Schotland en de hoofdsteden van het Iberisch schiereiland. In de nieuwe lidstaten staat Estland hoog genoteerd, terwijl enkele hoofdsteden zoals Praag en Boedapest het ook goed doen. De zwakste steden in de Lissabonbenchmark vinden we in Polen, Roemenië en Bulgarije. De zuidelijke delen van Italië, heel Griekenland en grote delen van Spanje doen het ook slecht. De prestaties van een aantal Engelse steden is eveneens teleurstellend, net zoals de situatie in Berlijn en het Waals gewest van België. Steden in Italië, het Verenigd Koninkrijk en België komen zowel voor in de sterkste als in de zwakste categorieën, en onderstrepen daarmee de forse verschillen in stedelijke concurrentiekracht in deze landen. Uit de Lissabonbenchmark blijkt de grootte van de stad niet meer gerelateerd te zijn aan de concurrentiekracht – zowel kleine als grote steden kunnen sterke spelers worden.
12. Dit rapport beschrijft een *typologie van steden*, die tot doel heeft een beter inzicht te bieden in stedelijke ontwikkelingen en als basis voor vergelijkingen tussen steden kan dienen. De criteria om deelnemende steden in deze typologie in te delen waren

5 Variabelen die worden gebruikt voor de Lissabon Benchmark zijn 1) BBP per totaal inwonertal van het gebied; 2) Arbeidsproductiviteit (BBP per werkzame persoon); 3) Werkzame inwoners in procenten van het totale inwonertal van 15-64; 4) Werkgelegenheidscoëfficiënt van de oudere werknemers: economisch actieve bevolking 55-64 in procenten van het inwonertal van 55-64; 5) Langdurige werkloosheid: personen van 55-64 die werkloos zijn voor een aaneengesloten periode van meer dan een jaar in procenten van het inwonertal van 55-64; 6) Studenten in voortgezet en hoger onderwijs in procenten van het totaal aantal inwoners van 15-24; 7) Jeugdwerkloosheid: personen van 15-24 die langdurig werkloos zijn (meer dan zes maanden) in % van het totaal aantal inwoners van 15-24. Ontbrekende data kunnen afwijkingen veroorzaken in de benchmark.

omvang, economische structuur, economische prestaties en concurrentie kracht. Naast de voordelen kent de typologie ook een aantal beperkingen. De stedentypen zijn vooral gedefinieerd op basis van de kenmerken van de stadskern en niet van het stadsgebied, en steden zouden zichzelf wel eens in meer dan één groepering kunnen herkennen. De typologie moet dan ook worden gebruikt als een aanvullend instrument om meer inzicht te krijgen in de stedelijke dynamiek en hulp bieden bij de vraagstelling welke beleidsmix het meest geschikt is voor verschillende typen steden.

13. Onder deze stedentypen treden de *internationale knooppunten* van Europa – internationale centra met een pan -Europese of zelfs wereldwijde invloed – naar voren:

- *kenniscentra* – de belangrijkste spelers in de wereldeconomie, staan boven de nationale stedelijke hiërarchie en staan vooraan in de internationale industriële, zakelijke en financiële dienstverlening op grond van het talent waarover zij beschikken en hun uitstekende connecties met de rest van de wereld;
- *gevestigde hoofdsteden* – stevig gepositioneerd aan de top van de nationale stedelijke hiërarchieën, met een gevarieerde economische basis en concentraties van welvaart;
- *opkomende hoofdsteden* – hoofdsteden die vooroplopen in het overgangsproces, motoren van economische activiteit voor de nieuwe lidstaten.

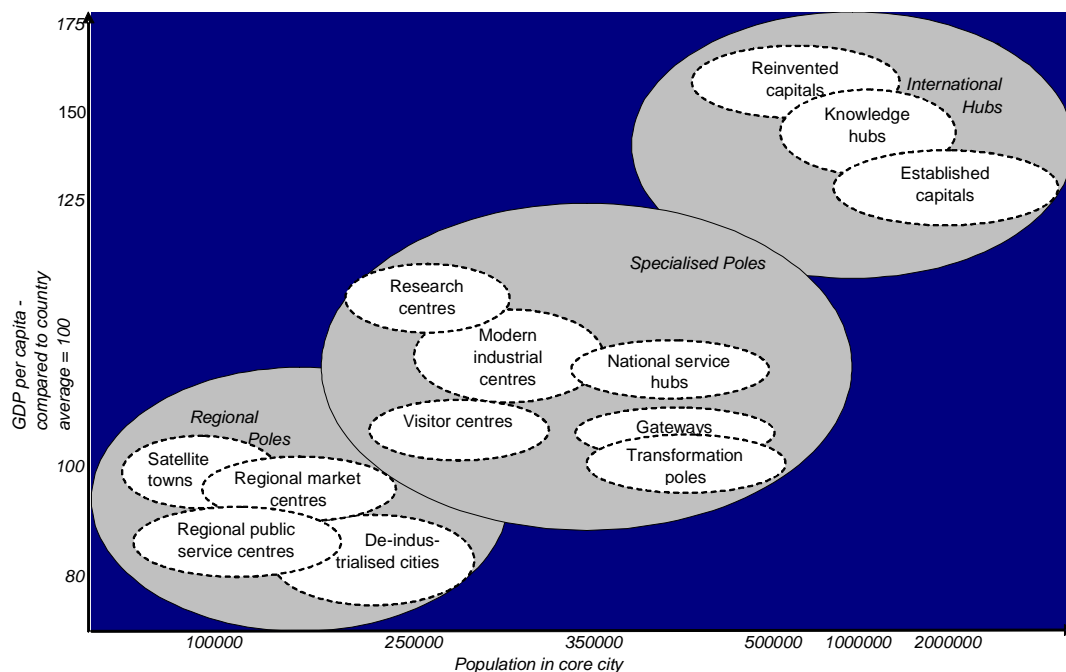
14. Op de tweede plaats kan een brede reeks van *gespecialiseerde polen* worden onderscheiden. Deze spelen een (potentieel) belangrijke internationale rol ten aanzien van minstens enkele van de aspecten van de stedelijke economie:

- *nationale dienstverleningsknooppunten spelen een essentiële rol in de nationale stedelijke hiërarchie – zij vervullen nationale sleutelfuncties en vaak enkele hoofdfuncties in de (publieke) dienstensector;*
- *hervormingspolen hebben een sterk industriële geschiedenis, maar zijn hard in opkomst door veranderingsmanagement en het ontwikkelen van nieuwe economische activiteiten;*

- *voorportalen – grotere steden met een specifieke (haven-)infrastructuur, die grote stromen internationale goederen en reizigers verwerken;*
- *moderne industriecentra – platforms voor zowel multinationale activiteiten als lokale bedrijven die exporteren naar het buitenland; hoge niveaus van technologische innovatie;*
- *onderzoekscentra – centra van onderzoek en hoger onderwijs en de daarmee verbonden wetenschappelijke en technologische bedrijfsactiviteiten, die stevige banden hebben met internationale netwerken.*
- *bezoekerscentra verwerken stromen mensen uit binnen- en buitenland en hebben een dienstensector die is gericht op toerisme.*

15. Ten derde kan een groot aantal *regionale polen* worden onderscheiden, in veel opzichten de pijlers van de voormalige, de huidige en de toekomstige Europese regionale economieën:

- *gedesindustrialiseerde steden* hebben een sterke basis in de (zware) industrie, die verzwakt of een economische teruggang beleeft;
- *regionale marktcentra* vervullen een centrale rol in hun regio, in het bijzonder op het gebied van persoonlijke, zakelijke en financiële dienstverlening, waaronder de horeca en de handel;
- *regionale openbare dienstverleningscentra* spelen een centrale rol in hun regio, met name op het gebied van bestuur, zorg en onderwijs;
- *satellietsteden* - kleinere steden die een speciale rol in grotere agglomeraties hebben verworven.

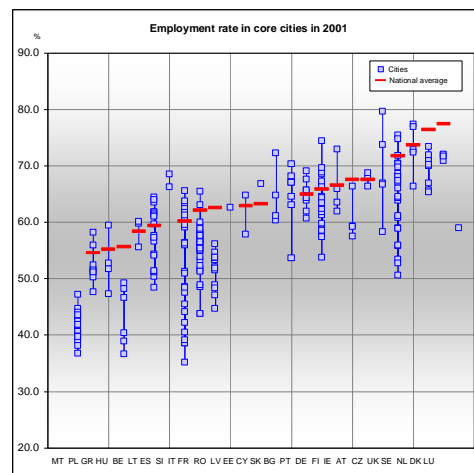
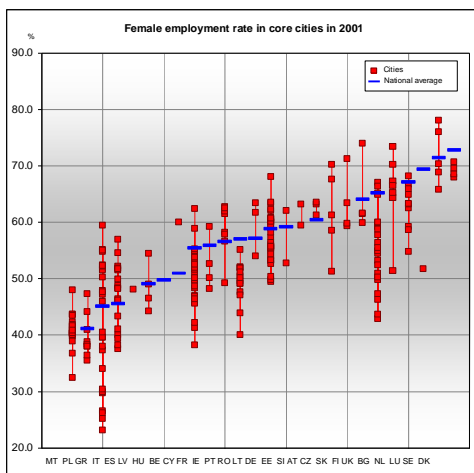

16. De fundamentele verschillen tussen de stedentypes bestaan uit de kracht van hun 'ingrediënten' - de motoren van de concurrentiekracht. Er valt een aantal motoren van stedelijke concurrentiekracht te onderscheiden, waaronder als meest prominent e: innovatie, talent (in de zin van gekwalificeerd personeel), ondernemerschap en verbindingmogelijkheden. Uit onderzoek komt naar voren dat de precieze samenstelling en 'mix' van deze motoren sterk uiteenloopt tussen de steden en regio's in Europa⁶. Hun vermogen om een 'recept' samen te stellen dat de economische ontwikkeling bevordert en om strategieën uit te voeren voor het creëren en behouden van economische groei en banen, varieert navenant. Het is door het gebruik van deze beschikbare ingrediënten dat het economisch succes van de steden grotendeels wordt bepaald.

6 • ambridge Econometrics/ECORYS et al (2003) "Factors of Regional Competitiveness"- studie uitgevoerd in opdracht van EC DG REGIO.

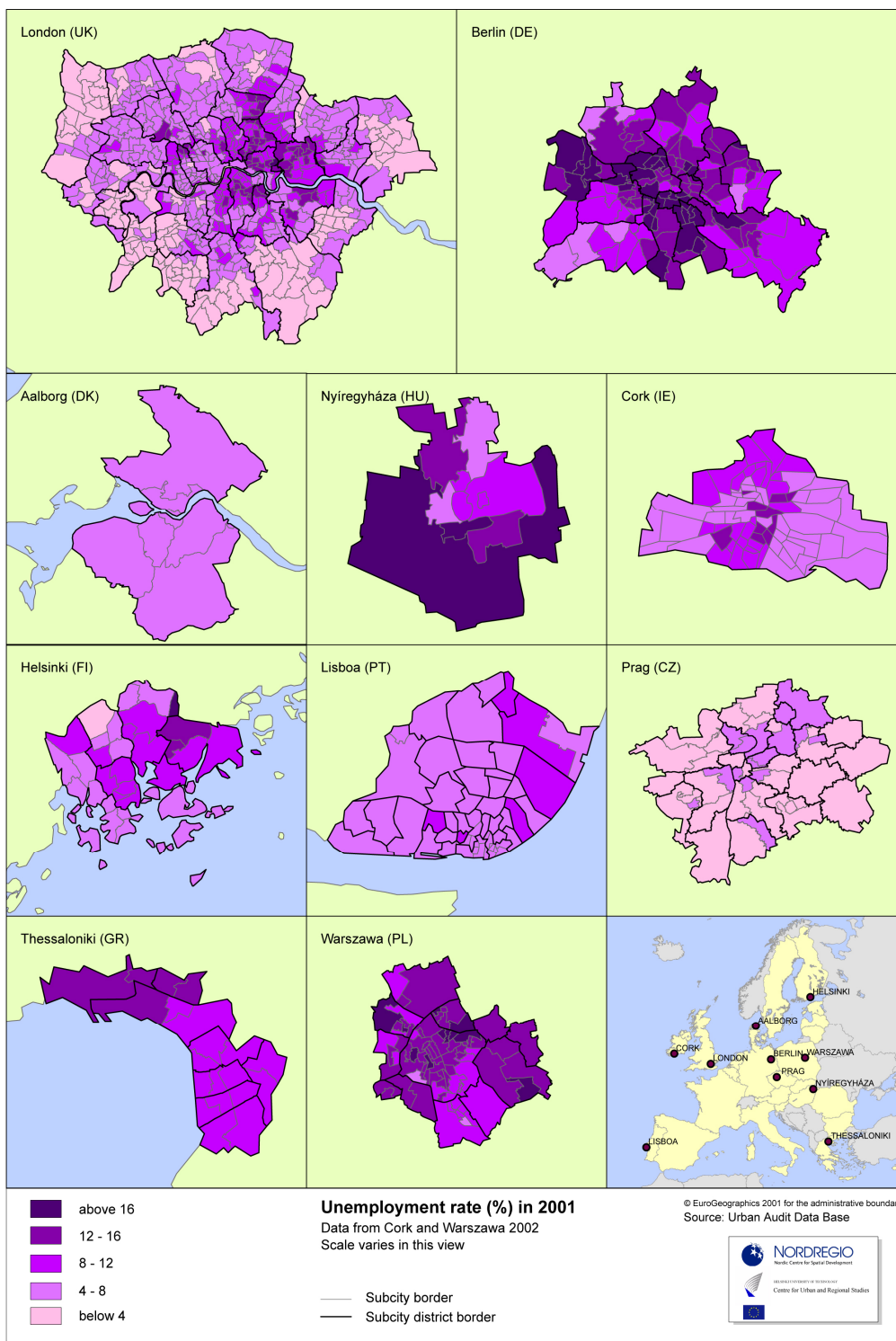
C. Wat is er uniek aan het leven in de stad ?

17. 'Naar het werk gaan' – het is niet overal voor iedereen weggelegd. In bepaalde Zuid-Italiaanse steden heeft minder dan 30% van de vrouwen in de werkende leeftijd een baan, tegenover meer dan 70% van de vrouwen in de meeste Scandinavische steden die aan de audit deelnamen. Alhoewel de relatie tussen deelnamecijfers van vrouwen en kinderopvang tamelijk complex is, is het duidelijk dat slechts in zeer weinig deelnemende steden met een hoge arbeidsdeelname van vrouwen het aandeel kinderen in de kinderopvang laag is. Daarom liggen over de gehele linie de mogelijkheden voor een hogere participatiegraad zeker het hoogst in Zuid-Europese steden.
18. Werkloosheidscijfers zijn over het algemeen hoger in de steden. In Europa was het werkloosheidscijfer in 2001 in twee derde van de deelnemende steden hoger dan het landelijk gemiddelde. De werkloosheidscijfers waren het hoogst (ruim 25%) in Polen, België en met name in Zuid-Italië. De laagste werkloosheidscijfers waren te zien in Nederland, in sommige steden in Duitsland, en in Noord-Italië. De werkloosheidscijfers verschilden ook tussen de stadskernen en het omliggende stedelijke gebied, en tussen wijken onderling, maar er is geen duidelijk patroon. Hoge werkloosheid komt zowel in de binnenstadswijken als in bepaalde buitenwijken voor, afhankelijk van de morfologie van de stad en haar bredere sociaaleconomische structuur.

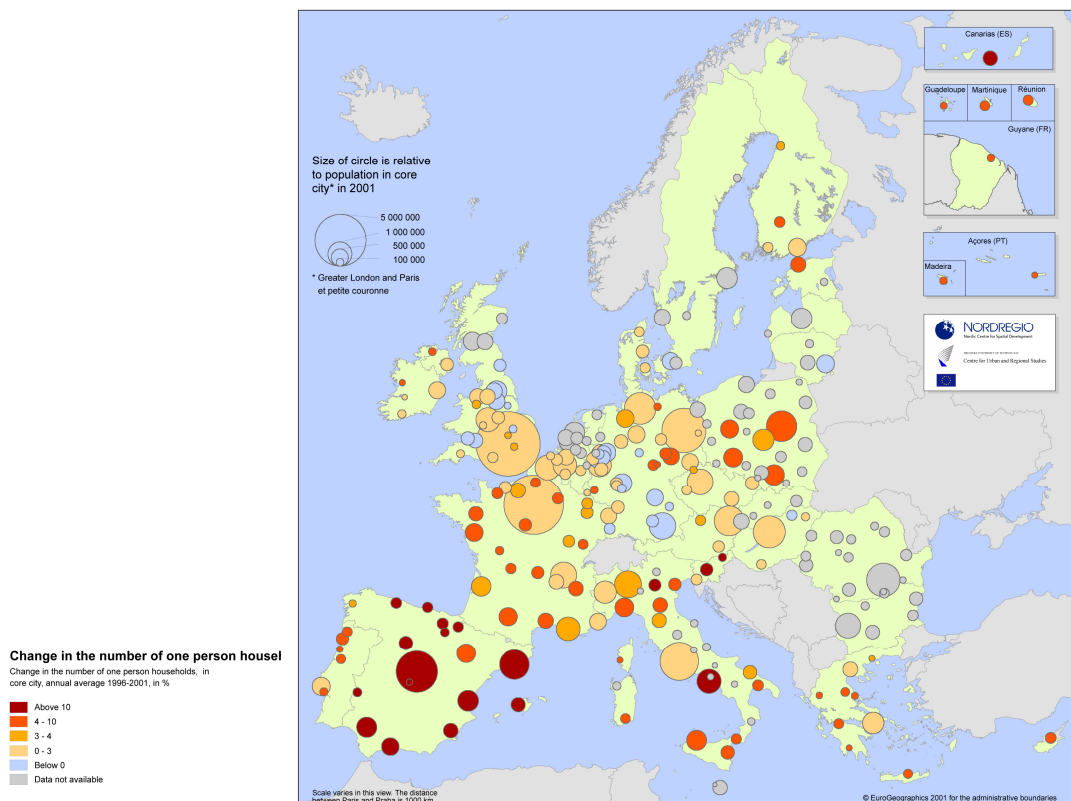

19. Binnen steden kunnen zeer grote verschillen in werkloosheidscijfers worden waargenomen tussen wijken. De ongelijkheid tussen wijken was vooral groot in Frankrijk, België en Zuid-Italië, maar is ook significant in de steden van Oost-Duitsland, de grotere Spaanse steden en het noorden van Engeland.
20. De verschillen in woonoppervlak per inwoner in Europa zijn opvallend. Het gemiddelde woonoppervlak per inwoner is in sommige steden bijna drie keer zo groot als in andere. Er zijn meer dan 30 steden waar het gemiddelde woonoppervlak per

inwoner meer dan 40m² is, en deze liggen allemaal in het westelijk deel van de EU. Stedelingen in de nieuwe lidstaten zijn veel minder goed af. Stedelingen in Bulgarije, Letland, Roemenië, Slowakije, Tsjechië, Litouwen en Polen hebben gemiddeld 15-20 m² woonoppervlak per inwoner. De woonoppervlakte per inwoner is momenteel de indicator die het duidelijkst aangeeft waar de oost-westscheidslijn ligt.

21. De meeste stedelingen in Europa wonen in *flats of appartementen*, die 77% van alle stadswoningen in de EU vertegenwoordigen. Ongeveer 50% van de woningen in de Europese steden is eigendom van de bewoners, hoewel het patroon aanzienlijk varieert tussen de lidstaten. Als gevolg van privatiseringen behoort het woningbezit in Hongarije, Slowakije, Litouwen, Bulgarije en Roemenië tot de hoogste, terwijl het woningbezit erg hoog blijft in Spanje en Portugal. Het aandeel huishoudens dat eigenaar is van de eigen woning is significant hoger in de buitenwijken dan in de stadskernen – in veel stadsregio's meer dan twee keer zo hoog.
22. *Eenpersoonshuishoudens* trekken elkaar aan te trekken, gewoonlijk richting centrum van de stad. Stadscentra hebben onmiskenbaar een hoog voorzieningsniveau en zijn gunstig gelegen om tegemoet te komen aan de behoeften van alleenstaanden en andere individuen die alleen leven. Jongere worden waarschijnlijk aangetrokken door de vrijetijdsvoorzieningen, terwijl oudere bewoners de nabijheid van winkels, openbaar vervoer en gezondheidsvoorzieningen comfortabel vinden. Tegelijkertijd worden gezinnen met kinderen naar de randen van de steden gedrongen, waar de huizen groter en vaak beter betaalbaar zijn.
23. Stedelingen zijn vaak beter *opgeleid* dan andere inwoners in Europa. In Europa zijn de inwoners van de steden vaker hoogopgeleid dan personen buiten de steden. Deze concentratie van hoogopgeleide mensen speelt een cruciale rol in de ontwikkeling van een kennismaatschappij, en bij het exploiteren van het economisch potentieel dat ermee verbonden is.

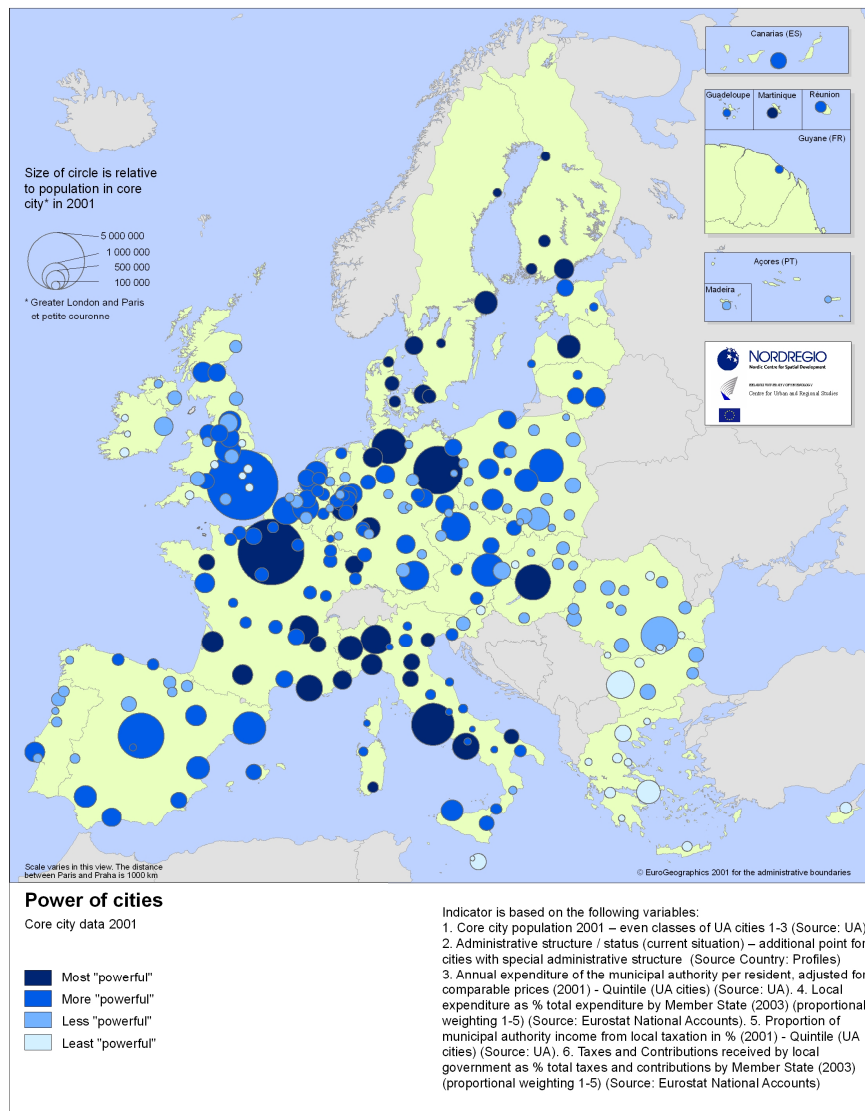

Bijna alle steden scoren hoger dan hun landelijke gemiddelde; sommige scoren beduidend beter, vooral in de centra van deze steden.

24. In tegenstelling hiertoe zijn de steden *niet altijd de gezondste plaatsen* om te wonen. De gemiddelde levensverwachting voor degenen die in de deelnemende steden wonen en in 2001 zijn geboren is 79 jaar voor vrouwen en 73 jaar voor mannen. Dit is ongeveer twee jaar minder dan het gemiddelde voor de gehele EU-25. Steden met de hoogste levensverwachting zijn vaak te vinden in Spanje en Italië, waar vrouwen gemiddeld kunnen verwachten 83 of 84 jaar te worden. De 30 topsteden in termen van lange levensduur van de inwoners, met levensverwachtingen van meer dan 81 jaar voor vrouwen en 75 jaar voor mannen, liggen in Duitsland, Italië, Spanje, België, het Verenigd Koninkrijk, Oostenrijk en Luxemburg. Midden- en Oost-Europese steden domineren aan de onderkant van de lijst. Binnen landen lijken de grote verschillen niet zozeer samen te hangen met de huidige welvaart en welzijn, maar eerder het resultaat te zijn van de voorafgaande manier van leven. Een combinatie van levensstijl, economisch peil en gezondheidszorg – in heden en verleden – zijn mogelijk de belangrijkste determinerende factoren voor de gezondheid van de mensen.
25. Wonen in de stad betekent in toenemende mate dat er tijd wordt doorgebracht in het *stedelijk vervoer*. Vooral in de grotere steden is het reizen naar het werk een grote uitdaging in het alledaagse leven geworden. De hoofdscheidslijn in termen van vervoerswijze in de Europese steden blijft liggen tussen de oude en nieuwe lidstaten waarbij het openbaar vervoer belangrijker wordt in de nieuwe lidstaten. In steden zoals Bratislava en Boedapest wordt meer dan twee derde van de reizen van en naar het werk gedaan per auto. Het tegenovergestelde heeft de overhand in enkele andere lidstaten, voornamelijk het VK. In de meeste Britse steden gebruiken de inwoners de auto van en naar het werk.
26. Om terug te komen op de vraag wat er zo kenmerkend is voor het leven in de stad: de stedenaudit schetst een beeld van stedelingen die in toenemende mate leven in eenpersoonshuishoudens, omringd zijn door een toenemende diversiteit aan burens en die zeer verschillende capaciteiten hebben om deel te nemen aan de zich ontwikkelende stedelijke samenleving rondom hen. Hoogopgeleiden zijn het best uitgerust om de beschikbare economische mogelijkheden te benutten, terwijl laagopgeleiden het grootste risico lopen uitgesloten te worden. De aanpak van deze dualiteit staat centraal in de uitdaging die de steden moeten aangaan, namelijk te zorgen voor sociale cohesie.

D. Hoeveel macht hebben de steden?

27. Het volledige rapport biedt een verkennend overzicht van de relatieve macht van stedelijke overheden in de EU. Of ze nu te maken hebben met economische, sociale of andere uitdagingen, de bevindingen van het rapport laten zien dat individuele steden tegen de stroom in kunnen roeien, strategieën kunnen formuleren en implementeren en toezicht kunnen houden op investeringen die een verschil maken. De mate waarin afzonderlijke stedelijke overheden de toekomst van hun steden vorm kunnen geven, hangt echter af van hun macht. We hebben gebruikgemaakt van de beschikbare kwantitatieve data om een index te ontwikkelen van de relatieve macht van stedelijke overheden in de EU. Daarbij hebben we de omvang en bestuurlijke structuur in aanmerking genomen en zijn we uitgegaan van de gegevens van de stedenaudit over lokale overheidsuitgaven en lokale belasting inkomsten, evenals van landelijke gegevens over lokale belastinginkomsten en uitgaven.

Meer informatie:

http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/urban/audit/index_en.htm